

CHŘÍPKA

MUDr. Miroslava Zavřelová
Ústav ochrany a podpory zdraví
Lékařské fakulty Masarykovy univerzity

Co je chřipka?

Chřipková onemocnění

ARO (akutní respirační onemocnění)

- rýma
- zánět spojivek
- zánět středního ucha
- zánět nosohltanu
- zánět průdušnice a průdušek – kašel
- gastrointestinální příznaky – zvracení, průjem

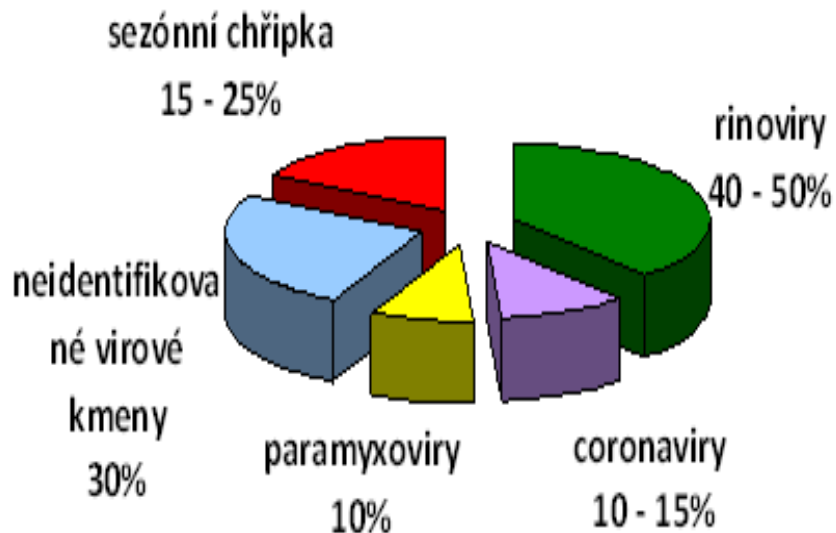
Chřipková onemocnění

ARO (akutní respirační onemocnění)

výskyt	JARO	LÉTO	PODZIM	ZIMA
rinoviry	X	X	X	
coronaviry	X			X
paramyxoviry	X	X	X	
adenoviry	X		X	
ortomyxoviry (sezónní chřipka)				XX

Chřipková onemocnění

ARO (akutní respirační onemocnění)

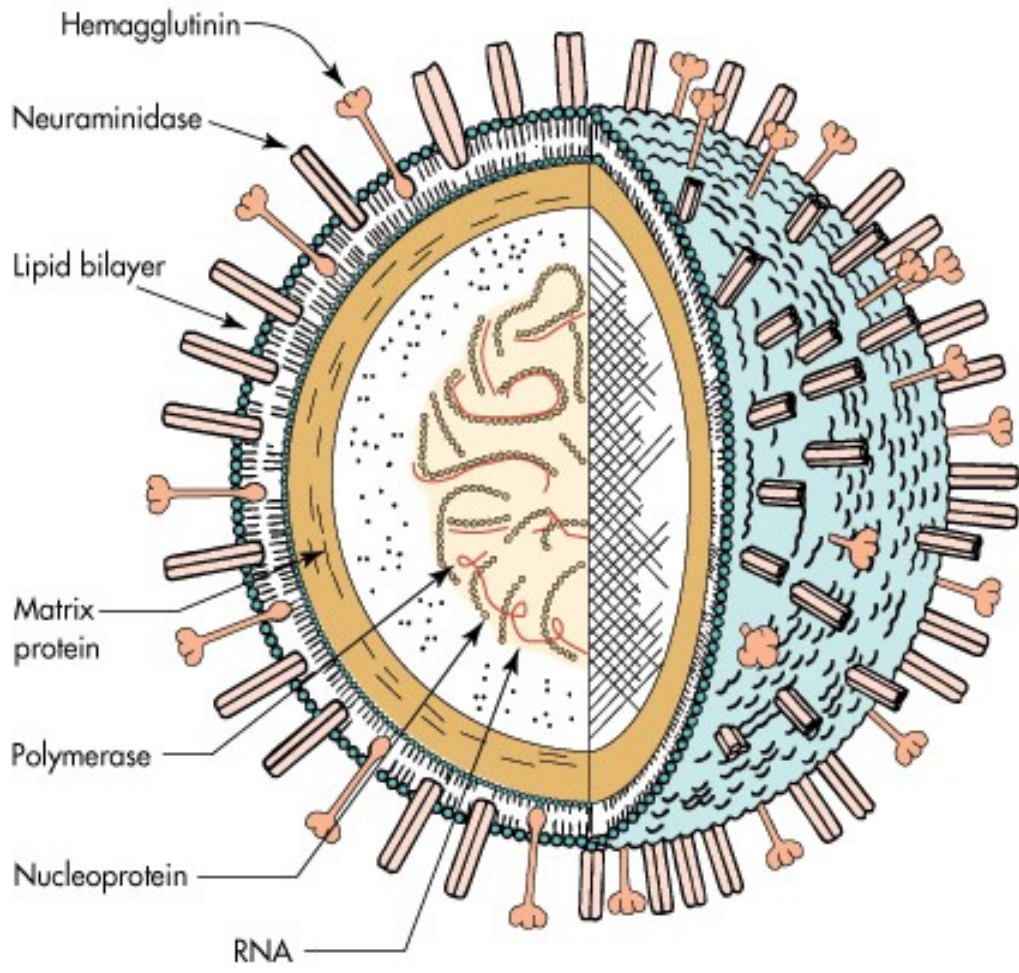
Prof. MUDr. Jiří Havlík, DrSc.

Sezónní respirační infekce – diagnostika, léčba, prevence

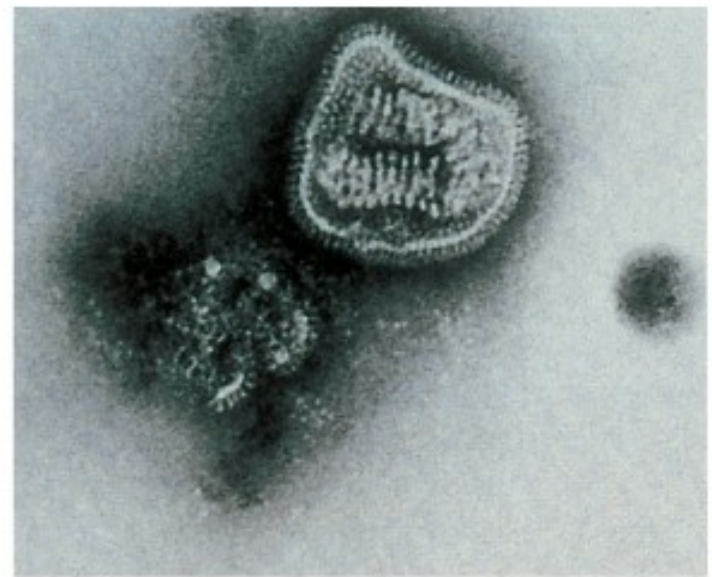
Medicína po promoci 2/2008

Co je chřipka?

A

B

Virus chřipky

Obalové antigeny:

hemagglutinin **H**

neuraminidáza **N**

Virus lidské chřipky

- **Chřipka A**
  - **16 H, 9 N**
  - **zvířecí rezervoár (mezihostitel)**
  - **epidemie, pandemie**
- **Chřipka B**

jeden typ, není zvířecí rezervoár
- **Chřipka C**

výjimečně

Označování podle WHO

např. **A/California/7/2009 (H1N1)**

typ viru

místo izolace

pořadové číslo a rok izolace

označení antigenů H a N

Charakteristika chřipky

Příčiny explozivního šíření:

- **vysoká infekciozita - malá infekční dávka**
- **krátká inkubační doba**
- **rychlé množení viru**
- **všeobecná vnímavost populace**

Přehled chřipkových virů

- **virus lidské chřipky**
  - **A/H1N1**
  - **A/H3N2**
  - **B**
- **virus ptačí chřipky A/H5N1**
- **virus prasečí chřipky A/H1N1**

Pandemie chřipky A

- **1918 – H1N1 – španělská chřipka**
- **1957 – H2N2 – asijská chřipka**
- **1968 – H3N2 – chřipka Hong Kong**
- **1977 – H1N1 – ruská chřipka**

**kompletní výměna jednoho či obou
povrchových antigenů →**

antigenní shift → pandemie

Ptačí chřipka H5N1

- **virus ptačí chřipky A/H5N1**
u vodních a stěhovavých ptáků
v Hong Kongu 1997
- **vrchol epidemie v 2003 a 2004**
- **miliarda kusů drůbeže byla**
utracena při prevenci šíření
- **finanční ztráty 60 mld USD**

Možný přenos na člověka ?

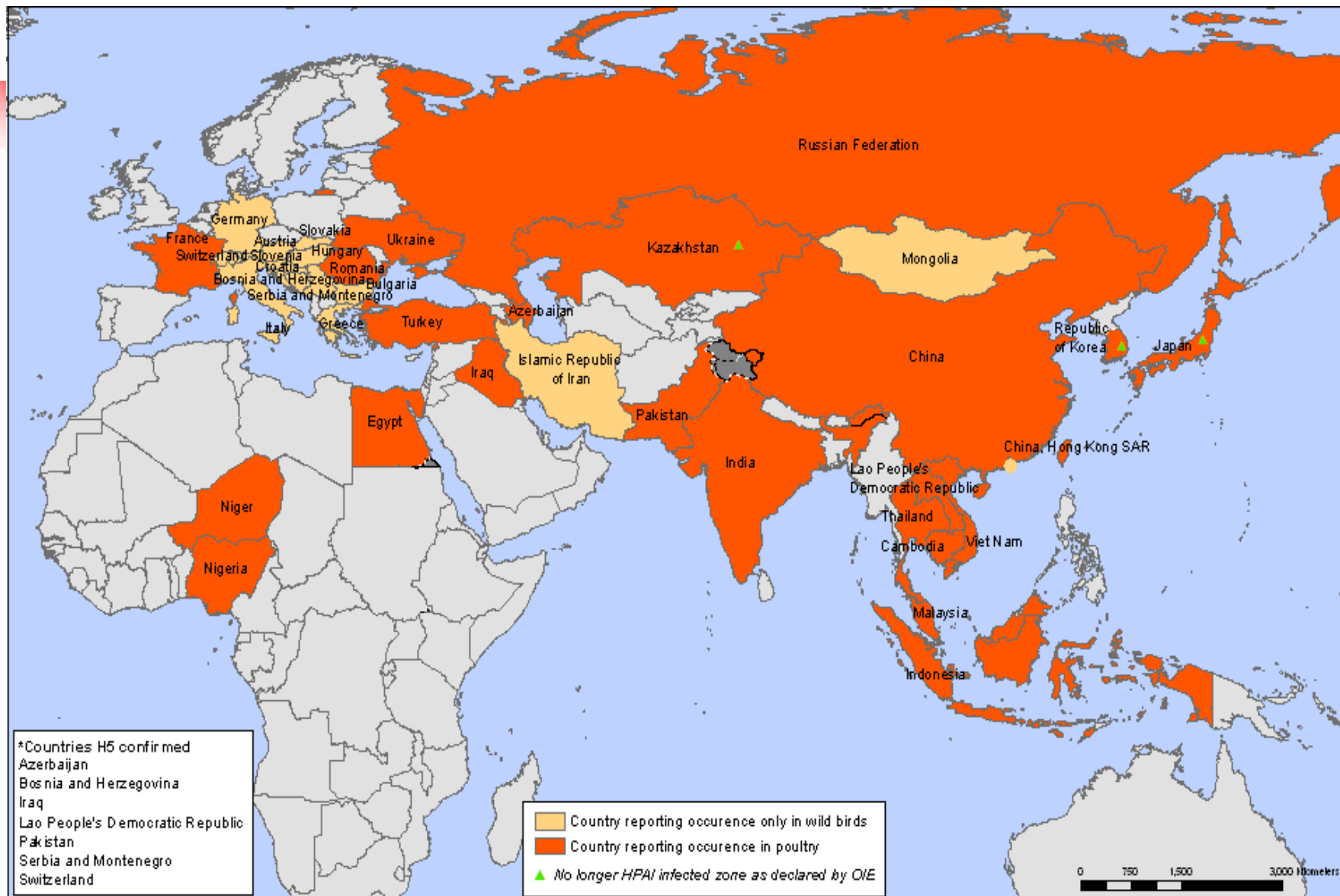

Long Bien Market, Hanoi, Vietnam 2002

Země s potvrzeným výskytem A/H5N1 od roku 2003

Ptačí chřipka H5N8

2014 - výskyt na drůbežích farmách

- **Německo**
- **Velká Británie**
- **Holandsko**

Virus „prasečí chřipky“

- **2009 - nový virus A/H1N1**
- **kombinace genů všech tří virů (lidské, prasečí a ptačí)**

- **citlivý na antivirotika**
- **výskyt u mladých lidí**
- **lehký průběh (bez antivirotik)**

Příznaky a symptomy u lidí

Příznaky prasečí (mexické) chřipky H1N1 u lidí jsou shodné jako u „klasické“ sezónní lidské chřipky:

- horečka, zimnice
- malátnost, schvácenost
- bolesti v krku, kašel,
- bolesti svalů a hlavy, bolest za „očima“
- komplikace - zápal plic a selhání dýchání
- zhoršení chron. nemocí

Léčba chřipky

- u lehkých a středních průběhů pouze symptomatická
- u těžkých průběhů (primární pneumonie) a u rizikových pacientů antivirotika
  - Tamiflu (oseltamivir)
  - Relenza (zanamivir)

Přenos chřipky

- zdroj – nemocný člověk od konce ID
- vstupní brána – sliznice dýchacích cest
- množení viru v epitelálních buňkách dýchacích cest velmi rychlé – asi 4 hodiny - s maximem první 2-3 dny
- zralé viry postupně napadají další vnímavé buňky, které se rozpadají – vznik horečky
- od 6. dne od prvních příznaků virus lze obtížně izolovat (laboratorně potvrdit)

Prevence přenosu

Doporučení nemocným:

- **podstoupit vyšetření při podezření na chřipku (epidemiologická anamnéza – do 7 dnů)**
- **při onemocnění zůstat doma**
- **hygiena – kapesníky**
mytí rukou !

Prevence přenosu

Doporučení pro zdravé:

- **vyhýbat se kontaktu s nemocnými**
- **nechodit na místa s velkou koncentrací lidí**
- **nepůjčovat si mobily**
- **mytí rukou !**
- **posilovat nespecifickou imunitu !**

Imunita

- **nespecifická**
  - **výživa**
  - **pohyb**
  - **spánek**
  - **nekouřit !**

- **specifická = protilátky**

Očkování

- **proti sezónní chřipce:**

Vaxigrip, Fluarix, Begrivac

Influvac, Fluad

- **A/H1N1**
- **A/H3N2**
- **B**

Sezónní chřipka – nemocnost a úmrtnost v ČR

- nakazí se 1/3 populace
- z toho 1/4 skutečně onemocní
- 1% ze všech nemocných musí být hospitalizováno pro těžký průběh
- 8% - 25% z hospitalizovaných zemře
- 3 200 000 občanů ČR
- 800 000 nemocných
- 8 000 pacientů
- 600-2 000 pacientů

...není však důvod k panice

